

เครือข่ายการค้ายาเสพติดกับการคงอยู่ในประเทศไทย

DRUG TRAFFICKING NETWORK AND PERSISTENCE IN THAILAND

พลกฤต สงวนศักดิ์¹ ไชยวัตร์ ศิริศักดิ์² พิเชษฐ โขลนกระโทก³Phonkrit Sanguansak¹ Chaiwat Sirisakda² phichet Khonkratok³

บทคัดย่อ

การเขียนบทความวิชาการในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้อ่านได้ทราบ และเข้าใจถึง ปัญหา ยาเสพติด โดยมีขอบเขตของเนื้อหาเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์การค้ายาเสพติด และ เครือข่ายการค้ายาเสพติด ซึ่งทำให้ทราบว่า ยาเสพติดเป็นวัตถุมีพิษชนิดหนึ่ง ที่เป็นสาร หรือยาที่ได้ จากพืช หรือส่วนของพืช ที่เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์สารเคมี แล้วให้ผลผลิต เป็นยาเสพติดให้โทษ ซึ่งการค้ายาเสพติดมีการแผ่ขยายออกไปเป็นวงกว้าง โดยมีลักษณะของเครือข่าย การค้ายาเสพติด ที่เป็นกลุ่มของบุคคลกลุ่มหนึ่ง ซึ่งความสัมพันธ์ทั้งหมดของกลุ่มบุคคลเหล่านั้น เป็น ความสัมพันธ์ในทุกๆ ด้าน มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันในกลุ่ม และมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิด ความสัมพันธ์ต่างๆ จึงเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการหรือเครือข่ายการค้ายาเสพติด ประกอบด้วย เครือข่ายการค้ายาเสพติด เครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ เครือข่ายการค้ายาเสพติดพื้นที่ ชายแดน (ภาคเหนือ) เครือข่ายการค้าส่งยาเสพติดในพื้นที่ และเครือข่ายการค้ายาเสพติดในเรือนจำ

คำสำคัญ: การค้า, การคงอยู่, เครือข่าย, ยาเสพติด

Abstract

This academic article writing aims to make readers aware. And understand the drug problem With the scope of the content to understand the phenomenon of drug trafficking And a network of drug trafficking Which showed that Drugs are a type of toxic substance that is a substance or drug obtained from plants. Or plant part That is a natural product Or from chemical synthesis Then yielding a harmful drug In which drug trafficking has spread widely With the nature of the drug trafficking network That is a

¹ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5

Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 5

Corresponding author, e-mail: ponlagit10@gmail.com

² สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน/ Learning Institute For Everyone

group of people Which all relationships of those groups It is a relationship in every way with a division of responsibilities among the groups. And having behaviors that cause various relationships It can be called a process or a drug trafficking network consisting of a drug trafficking network. International network of drug trafficking Drug trafficking network in border areas (North region) Drug trafficking network in the area And a network of drug trafficking in prisons

Keywords: Trade,Persistence,Network,drug

บทนำ

สถานการณ์ยาเสพติด ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อมวลมนุษยชาติทั่วโลกมาเป็นเวลายาวนานนั้นโดยเฉพาะประเทศไทย ปัญหายาเสพติด จัดเป็นปัญหาที่ทุกประเทศกำหนดให้เป็นวาระเร่งด่วนที่ต้องมีการแก้ไขอย่างจริงจัง เพราะนอกจากจะต้องสูญเสียทรัพยากรในด้านต่างๆ เป็นจำนวนมากในการแก้ไขปัญหาแล้ว ยาเสพติดยังเป็นสาเหตุที่จะนำไปสู่ปัญหาสังคมอื่นๆอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งปัญหาอาชญากรรม ปัญหาวัยรุ่น ปัญหาโสเภณี ช้องโจร และการพนัน ส่งผล กระทบต่อความมั่นคงทั้งในด้านเศรษฐกิจ และ สังคม กระบวนการค้ายาเสพติดจึงเป็นองค์การอาชญากรรมที่มีการดำเนินการที่ยากต่อการเข้าถึงในการปราบปราม เพราะมีผลประโยชน์ที่มหาศาล จึงมีผู้ที่จะเข้ามาสู่กระบวนการการค้ายาเสพติดเป็นจำนวนมาก ในแต่ละประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเขตภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในเรื่องความรุนแรงของปัญหายาเสพติด ประเทศไทยได้มีความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในระดับทวิภาคี และพหุภาคีในด้านของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยแนวทางการร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติดให้ บรรลุผลนั้น ทุกประเทศในกลุ่มต้องมองปัญหาร่วมกัน โดยแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ และมีการอบรมด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดร่วมกัน (กรอบยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ปี 2558, หน้า16-19)

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดจากนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามแนวชายแดนที่มีเขตติดต่อกับประเทศ พม่า ลาว กัมพูชาและยังรวมไปถึงประเทศจีน และเวียดนามที่มีเส้นทางสาย R3A และเส้นทางสายR3B เชื่อมติดต่อกัน ได้ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์การแพร่ ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และยังคงมียาเสพติดจำนวนมากเตรียมส่งเข้ามาในประเทศไทยได้ตลอดเวลา ถึงแม้ว่าจะมีการเจรจาหยุดยิงของรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านกับชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนไทยแล้วก็ตาม ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ประกอบด้วย กองทัพสหรัฐว่า UWSA (United Wa State Army) เขตปกครอง พิเศษที่ 2 กลุ่มเมืองลา (เขตปกครองพิเศษที่ 4) NDAA (National Democratic Alliance Army) กลุ่ม SSA/S ของ พลโท เจ้ายอดศึก กลุ่มกะเหรี่ยงคริสต์ KNU เหลือเพียงกลุ่ม KIA

คะฉิ่นอิสระ ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีรายได้จากการผลิตยาเสพติด โดยนำเงินที่ได้ไปซื้ออาวุธ ยุทโธปกรณ์ทางทหารมาเก็บสะสมไว้ และตลาดการค้ายาเสพติดที่สำคัญของกระบวนการค้ายาเสพติดเหล่านี้ ก็คือประเทศไทย (สถานการณ์ยาเสพติดช่วงแผนปฏิบัติการ “พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด” 2555, หน้า 1)

สำหรับสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศ และการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะปัญหาการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดไปสู่ประชาชนกลุ่มต่างๆ ในสังคมไทย และทำให้สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยมีความรุนแรง การลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็น เฮโรอีน ยาบ้า ไอซ์ หรือยาเสพติดประเภทอื่นๆ ส่วนใหญ่จะถูกนำเข้ามาทางภาคเหนือตอนบนของไทย การลักลอบนำเข้ายาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทยยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องและมีปริมาณมาก โดยพื้นที่การลักลอบลำเลียงที่สำคัญยังคงเป็นพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ โดยเฉพาะพื้นที่ จ. เชียงราย และ จ. เชียงใหม่ เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งผลิตและพื้นที่พักยาที่สำคัญในพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยในประเทศเพื่อนบ้าน และลำเรียงลงสู่ภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย ตลอดจนการเป็นทางผ่านไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

ปัจจัย หรือสาเหตุที่ทำให้ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทางภาคเหนือของไทยยังคงมีความรุนแรง และมีแนวโน้มสูงขึ้นมีหลายประการทั้งปัจจัยทางด้านสถานที่ตั้งของโรงงาน หรือแหล่งผลิตยาเสพติดของประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวย การรู้จักมักคุ้นหรือความเป็นเครือญาติกันระหว่างประชาชนทั้งของประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นแหล่งผลิตยาเสพติด และประชาชนตามชายแดนของประเทศไทยซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนเอื้อต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทางภาคเหนือของไทย ซึ่งภูมิประเทศเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ยากแก่การควบคุมและจับกุมเพราะชายแดนที่มีระยะทางยาวหลายพันกิโลเมตร อีกทั้งกำลังที่วางไว้ตามแนวชายแดนมีจำนวนจำกัด จึงทำให้มีช่องทางในการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาได้ รวมถึงลักษณะภูมิประเทศในภาคเหนือมีช่องทางเป็นป่าเขา สามารถลักลอบนำเข้ายาเสพติดได้โดยง่าย(รายงานข่าวกรองคดีสำคัญ ส่วนข่าวกรองยุทธการ สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส., 2558, หน้า 6) ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนเอื้อต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทางภาคเหนือตอนบนของไทยทั้งสิ้น

ปัญหายาเสพติดที่มีการลักลอบนำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีการปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่เป็นเครือข่ายโยงใยกับคนหลากหลายกลุ่มหลายพื้นที่ที่ซับซ้อน มีการนำเทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามาใช้ในการดำเนินกิจกรรม ทำให้เกิดความยุ่งยากต่อการสกัดกั้นและปราบปรามจับกุม ถึงแม้ว่า รัฐบาลได้ตระหนักถึงความรุนแรงของสถานการณ์ และให้ความสำคัญกับการต่อต้านการลักลอบนำยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน เข้ามาทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ที่มีส่วนสำคัญทำให้ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยมีความ

รุนแรง ดังจะเห็นได้จากรัฐบาลทุกยุคสมัยได้ประกาศปัญหายาเสพติดเป็นวาระเร่งด่วนแห่งชาติ และยังมี การประกาศกฎหมายเพิ่มโทษในการดำเนินคดีในการกระทำผิด ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ซึ่งส่วนใหญ่จะถูกดำเนินคดีในข้อหา มีไว้ในความครอบครอง, มีไว้ในความครอบครอง และจำหน่าย, มีไว้เพื่อเสพ, ยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นเสพ เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น การศึกษาถึงเครือข่ายการค้ายาเสพติด เป็นเรื่องที่น่าสนใจ โดยเป็นการศึกษาที่ทำให้ได้องค์ความรู้ที่สำคัญ ต่อการทำความเข้าใจปัญหา ยาเสพติด และสามารถนำผล การศึกษานี้ไปใช้เป็นข้อเสนอแนะ แนวทางในการวางนโยบายทางสังคมแก่องค์กร หรือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ต่อไป

ยาเสพติด

1. ความหมายของยาเสพติด ได้มีผู้ให้ความหมายและคำจำกัดความของยาเสพติดไว้ดังนี้

1.1 องค์การอนามัยโลกได้ให้คำนิยามไว้ว่ายาเสพติด คือ ยาหรือสารเคมี ซึ่งบุคคลเสพ เข้าสู่ร่างกายโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง (กิน สูบ ฉีด ดม ฯลฯ) ติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้วทำให้มีผล ต่อร่างกาย จิตใจของผู้ใช้ เกิดสภาพเป็นพิษเรื้อรัง ประกอบด้วยลักษณะพิเศษ 4 ประการ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2520, หน้า 29) มีความปรารถนาหรือความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะต้องเสพยา นั้นต่อไปอีกมีความโน้มเอียงที่จะต้องเพิ่มปริมาณของยาที่เสพให้สูงขึ้นทุกขณะถ้าถึงเวลาไม่ได้เสพยา จะทำให้ผู้เสพเกิดอาการอยากยาหรือขาดยาที่เสพนั้นจะทำลายสุขภาพของผู้เสพทั้งทางร่างกาย และจิตใจ

1.2 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2465 บัญญัติว่า ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง “ยาต่างๆ ตามบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งประกาศตามพระราชบัญญัติและยาซึ่งรัฐมนตรี (สาธารณสุข) เห็นว่าอาจทำให้เสพติดแล้วให้โทษแก่ผู้บริโภคร” เช่น กัญชาตามกฎหมายว่าด้วยกัญชา ผื่น ตามกฎหมายว่าด้วยผื่น, พิษกระท่อมตามกฎหมายว่าด้วยพืชกระท่อม, วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมาย ว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ตามที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นยาเสพติดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.3 พ.ร.บ. ของกระทรวงสาธารณสุข ยาเสพติด หมายถึง ยาต่างๆ ที่ประกาศใช้ราชกิจจานุเบกษา ตามบัญชีรายชื่อยาซึ่งเห็นว่าเป็นยาเสพติดให้โทษแก่ผู้เสพหรือผู้บริโภค แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (สุพัฒน์ ธีรเวชเจริญชัย, 2543, หน้า 54)

1) ยากดประสาท (Depressant) ทำให้ประสาทมึนชา สมอ จิตใจ อารมณ์ เฉื่อยชา และหย่อนคลายลง เช่น ผื่น มอร์ฟีน สุรา บาบิตูเรท ยานอนหลับ ยากล่อมประสาท

2) ยาหลอนประสาท (Hallucinogen) ทำให้เกิดประสาทหลอน เห็นภาพผิดไปจากปกติ รสสัมผัสเปลี่ยนแปลง ประสาททั้งห้าของร่างกายแปรปรวน มีกิริยาผิดไปจากความเป็นจริง ทั้งหมด เช่น L.S.D., D.M.T. กัญชา T.H.C. และ S.T.P.

3) ยากระตุ้นระบบประสาท สมอง (Stimulant) ออกฤทธิ์กระตุ้นเร่งเร้าประสาททำให้ตื่นตัวและกระวนกระวาย ประสาทสมองไหวตัวอยู่เสมอ เช่น โคคาอิน แอมเฟตตามีน กระท่อม

1.4 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กำหนดความหมายของคำว่ายาเสพติดให้โทษไว้ดังนี้ คือ สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ผู้ที่เสพยา ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเป็นลำดับจะเกิดอาการนอนยาเมื่อหยุดใช้ ยาหรือขาดยา เกิดความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง จะมีสุขภาพร่างกายที่ทรุดโทรมลง

1.5 องค์การอนามัยโลกได้ให้นิยามไว้ว่า “ยาเสพติด” หมายถึง ยา หรือสารเคมีที่เสพเข้าสู่ร่างกายแล้วทำให้เกิดพิษเรื้อรังแก่ผู้เสพ ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม มีอาการผิดปกติหรือทรมาณเมื่อขาดยา สารบางอย่างที่เป็นยาเสพติดอาจไม่ทำให้เกิดอาการขาดยา ทางร่างกายแต่เป็นการเสพติดทางจิตใจได้ เช่น บุหรี่ เหล้า กัญชา ซึ่งหากไม่ได้เสพจะมีอาการหงุดหงิด โมโหฉุนเฉียว กระวนกระวาย อารมณ์ไม่แจ่มใส จิตใจขุ่นข้อง (โสภณ ขปิลมันน์, 2537, หน้า 54)

1.6 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ได้ให้ คำนิยามของยาเสพติดให้โทษว่าหมายถึง ยาหรือสารเคมีใดก็ตาม เมื่อบุคคลเสพหรือรับเข้าสู่ร่างกายโดย การฉีด สูบ กิน หรือดม หรือวิธีอื่นติดต่อกันเป็นเวลานาน หรือช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วจะก่อให้เกิดเป็นพิษเรื้อรัง ซึ่งจะทำให้เกิดความเสื่อมโทรมขึ้นแก่บุคคลผู้เสพและสังคมด้วย ทั้งจะต้องทำให้ผู้เสพแสดงออกซึ่งลักษณะต่างๆ กัน คือ มีความต้องการที่จะเสพยาชนิดนั้นๆ ต่อเนื่องไป มีความต้องการปริมาณของยามากขึ้น และมีภาวะเป็นการติดยาและอยากยาทั้งทางร่างกายและจิตใจ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2525, หน้า 21)

จรัส สุวรรณเวลา (2527, หน้า 5) ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ว่า หมายถึง สารหรือยาที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในร่างกายหรือจิตใจของผู้ที่ได้รับเข้าไปสู่ร่างกาย เป็นผลทำให้ผู้นั้นอยากได้รับหรือจำเป็นต้องได้รับสารนั้นอยู่เป็นอาจิม

ดังนั้น ความหมายและคำจำกัดความของยาเสพติด ในบทความนี้ คำว่ายาเสพติด จึงหมายถึง วัตถุที่มีพิษชนิดหนึ่งที่เป็นสาร หรือยาที่ได้จากพืชหรือ ส่วนของพืชที่เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์สารเคมี แล้วให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ เมื่อผู้ใดเสพเข้าสู่ร่างกาย ด้วยการรับประทาน ดม สูบ หรือและฉีดซ้ำๆ เป็นเวลานานๆติดต่อกัน จะก่อให้เกิดอาการพิษเรื้อรัง ตกเป็นทาสอยู่ใต้อำนาจของสิ่งที่เสพเข้าไปต้องเพิ่มปริมาณการเสพมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อขาดยาหรือหยุดเสพจะปรากฏอาการนอนยามีอาการผิดปกติร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม และเป็นต้นเหตุแห่งอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน และการนำยาเสพติดเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย ทำให้เกิดผลกระทบต่อสังคมอย่างรุนแรงเป็นปัญหาที่สำคัญต้องได้รับการแก้ไข

2. การค้ายาเสพติด ปัจจุบันปัญหาเสพติดได้แผ่ขยายวงกว้างไปทั่วทุกหนแห่ง แพร่กระจายอย่างรวดเร็วเหมือนกับการเกิดโรคระบาด มีการคิดค้นตัวยาลักษณะแปลกใหม่ออกมาขาย ก่อให้เกิด

ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคม ครอบครัว ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายในระดับต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นเป็นกฎหมายระหว่างประเทศในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค และระดับชาติแล้วก็ตาม ซึ่ง กฎหมายแต่ละฉบับได้มุ่งเน้นเพื่อหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติด การวางนโยบายด้านยาเสพติด เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะให้เห็นว่ารัฐจะนำพากระบวนการยุติธรรมด้านคดียาเสพติดของประเทศไป ในทิศทางใด เพราะยาเสพติดได้กลายเป็นธุรกิจที่ทำกำไรได้ดีมาตั้งแต่ยุค 1960 การขยายตัวของ อาชญากรรมข้ามชาติส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับ การก่อตัวของการค้ายาเสพติดในภูมิภาคต่างๆ กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในปัจจุบัน ได้แก่ อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1971 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วย การต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988 มีลักษณะสำคัญบาง ประเด็นดังต่อไปนี้

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท รับเอาโดยที่ประชุมเต็มคณะครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ. 1988 ซึ่งในภาคีแห่ง อนุสัญญานี้ ตามข้อ 1 บทนิยาม เว้นแต่จะได้ระบุไว้อย่างชัดแจ้งเป็นอย่างอื่น หรือตามบริบทแล้ว จำเป็นต้องใช้คำนิยามเป็นอย่างอื่น ให้ใช้คำนิยามที่กำหนดต่อไปนี้ตลอดอนุสัญญานี้

1) การส่งมอบยาเสพติดภายใต้การควบคุม หมายถึง วิธีการปล่อยให้สินค้ายาเสพติดหรือ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่ผิดกฎหมายหรือต้องสงสัยว่าเป็นสิ่งดังกล่าว ตามรายชื่อในบัญชี I และบัญชี II ที่ผนวกไว้กับอนุสัญญานี้ หรือสิ่งที่บรรจุไว้แทน ออกจาก ผ่าน หรือเข้าไปในดินแดนของ ประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศโดยการรับรู้และอยู่ในสายตาของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ด้วย วัตถุประสงค์ที่จะทราบถึงตัวบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่บัญญัติไว้ในข้อ 3 วรรค 1 ของอนุสัญญานี้

2) การลักลอบค้า หมายถึง การกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในข้อ 3 วรรค 1 และวรรค 2 ของอนุสัญญานี้

3) ทรัพย์สิน หมายถึง ทรัพย์สินทุกชนิดไม่ว่าจะมีรูปร่างหรือไม่รูปร่างเป็นสิ่งหาปริมาณ หรือสิ่งหาปริมาณ มีตัวตนหรือไม่มีตัวตน และเอกสารทางกฎหมายหรือตราสารที่เป็นหลักฐาน แสดงการมีกรรมสิทธิ์หรือมีผลประโยชน์ในทรัพย์สินนั้น

ต่อมาในระดับภูมิภาค ยังได้มีการออกกฎหมายหรือมีข้อตกลงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำ ข้อตกลงอนุสัญญา หรือทำ MOU มารองรับ เพื่อหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดหลายฉบับ อัน ประกอบไปด้วยกฎหมายยาเสพติดประเทศญี่ปุ่น กฎหมายว่าด้วยสารเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ (The Narcotics and Psychotropics Control Law) บัญญัติขึ้นในปี พ.ศ. 2496 (ค.ศ. 1953) เพื่อควบคุม ยาเสพติดวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ญี่ปุ่นมีกฎหมายแยกจากกันในการควบคุมยาเสพติดอยู่ 5 ฉบับ (Japan's 5 Drug-related Laws) ได้แก่ 1) Narcotics and Psychotropics Control Law 2) Cannabis Control Law 3) Opium Law 4) Stimulants Control Law 5) Narcotics Special

Law โดยที่เจตนารมณ์ของกฎหมาย มุ่งควบคุมการนำเข้า ส่งออก การผลิต ยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท โดยมีมาตรการเชิงป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน การให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาและส่งเสริมงานสวัสดิการสำหรับบุคคลดังกล่าว นโยบายปราบปรามจับกุม อย่างเด็ดขาดควบคู่กับนโยบายป้องกัน บำบัดรักษาแบบบังคับและให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน

กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศสิงคโปร์ มีกฎหมายการใช้ยาในทางที่ผิด พ.ศ. 2518 ได้ควบคุมยาบางชนิดและกำหนดโทษของการเสพ กฎหมายการใช้ยาในทางที่ผิดยังให้อำนาจผู้อำนวยการสำนักงานยาเสพติดกลางในการสั่งให้บุคคลใดก็ตามที่พบว่าเป็นผู้ติดยาเสพติด (หรือตรวจพบร่องรอยของการใช้ยาที่ควบคุมในปีสภาวะ) เข้ารับการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพภาคบังคับในสถาน พยาบาลที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทยนั้น มาตรการการบังคับใช้กฎหมายจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะควบคุมหรือลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นมาตรการหลักในการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมและปราบปรามยาเสพติดที่สำคัญจำนวน 5 ฉบับ คือ

- 1) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519
- 2) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- 3) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
- 4) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
- 5) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

ดังนั้น จากแนวคิดข้างต้นอันประกอบไปด้วย กฎหมายระหว่างประเทศในระดับนานาชาติ กฎหมายระดับภูมิภาคในภาคพื้นเอเชีย และกฎหมายระดับชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด จึงสรุปได้ว่า การค้ายาเสพติด คือ การขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้ นำ หรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร นำ หรือส่งออกนอกราชอาณาจักร ซึ่งกฎหมายได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นการกระทำการค้ายาเสพติดที่ผิดกฎหมาย

3. เครือข่ายการค้ายาเสพติด กระบวนการค้ายาเสพติด หรือเครือข่ายการค้ายาเสพติดนั้น นิติรัฐ พัสกรพินิจ (2552) ได้แบ่งเครือข่ายการค้ายาเสพติดในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

3.1 เครือข่ายการค้ายาเสพติด

3.1.1 เครือข่ายการผลิตที่เป็นชาวต่างชาติ ที่ผลิตเฮโรอีน และยาบ้าส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายเดียวกัน มีมากในรัฐฉานตะวันออกของพม่า ซึ่งเป็นเขตปกครองพิเศษ (โกก้าง) และรวบรวมถึงพื้นที่ป่าเขาบางแห่ง ซึ่งอยู่ใต้อิทธิพลของกลุ่มไทยใหญ่และกลุ่มจีนฮ่ออิสระ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ติดชายแดนจีน และบางส่วนติดกับชายแดนไทย เป็นกลุ่มที่ผลิตเฮโรอีนและยาบ้า ลำเลียงผ่านประเทศ

ไทย และจีนเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ในพื้นที่ชายแดนไทย – พม่า ยังมีกลุ่มไทยใหญ่และจีนฮ่ออิสระ ซึ่งซื้อหัวเชื้อยาบ้ามาจากโรงงาน ใกล้ชายแดนจีน แล้วนำมาเข้าโรงงานอัดเม็ดยาบ้าส่งเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย

3.1.2 เครือข่ายผู้ผลิตชาวไทย เป็นกลุ่มที่ซื้อหัวเชื้อยาบ้าจากรัฐฉาน นำเข้ามาผสมกับคาเฟอีน และอัดเม็ดในบ้านเช่าในพื้นที่ภาคกลางของไทย เพื่อนำออกจำหน่ายเป็นรายย่อย สามารถสร้างผลกำไรได้มาก

3.2 เครือข่ายการค้ายาเสพติดพื้นที่ชายแดน (ภาคเหนือ)

เป็นกลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นนายหน้าติดต่อค้ายาเสพติดระหว่างลูกค้าในพื้นที่ตอนในกับโรงงานผลิตนอกประเทศ บุคคลเหล่านี้สามารถส่งยาเสพติดจากสต็อก หรือสั่งให้มีการผลิตล่วงหน้า โดยไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินล่วงหน้าเต็มจำนวน อาศัยสายสัมพันธ์ เครดิต ความไว้วางใจ ของกลุ่มผู้ผลิต หรือเจ้าของยาเสพติดนอกประเทศ โดยเครือข่ายเหล่านี้มีกลุ่มผู้รับจ้างลำเลียงจากนอกประเทศ บุคคลที่รับจ้างเก็บรักษายาเสพติดบริเวณชายแดน กลุ่มจัดการบรรจุชุกซ่อนในยานพาหนะ เพื่อลำเลียงไปส่งลูกค้าที่เป็นลูกมือสำคัญ

3.3 เครือข่ายการค้าส่งยาเสพติดในพื้นที่

เมื่อการค้ายาบ้าแพร่ขยายจากชุมชนเมืองไปถึงหมู่บ้านในชนบท พบว่า เครือข่ายการค้าส่งเกิดขึ้นในทุกพื้นที่ ผู้ค้ายาบ้าที่มีเงินทุนสูงสามารถขยายเครือข่ายหาลูกค้าได้เพิ่มมากขึ้น จนกลายเป็นเครือข่ายใหญ่ บางคนใช้ผลกำไรจากการค้ายาบ้าเป็นทุนในการหาเสียงและพรรคพวกเพื่อเข้ามาเป็นนักการเมืองในระดับท้องถิ่น รวมทั้งใช้กำไรที่ได้เป็นทุนในการคบหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมืองในระดับสูง

3.4 เครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ ได้แก่

3.4.1 เครือข่ายไนจีเรีย เป็นเครือข่ายขนาดใหญ่มีผู้ร่วมงานและผู้รับจ้างจำนวนมาก อยู่ในประเทศ อยู่ในระหว่างเส้นทาง และประเทศปลายทางทำหน้าที่ติดต่อซื้อขายเสพติด จัดการขนส่งลำเลียงยาเสพติด โดยใช้ผู้ลำเลียงหลายคน และจัดการจำหน่ายในประเทศปลายทางจนถึงระดับแพร่ระบาดในพื้นที่ จึงสามารถสร้างผลกำไรจำนวนมาก ให้บุคคลระดับบนและนายทุนแต่ละเครือข่ายได้ เครือข่ายไนจีเรียเคลื่อนไหวในประเทศไทย โดยการจัดหาเฮโรอีนจากไทยไปจำหน่ายในออสเตรเลียและอเมริกา ในขณะที่เดียวกันก็จัดหา โคเคนจากประเทศในทวีปอเมริกาใต้เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยด้วย หลายปีที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ไทยสามารถจับกุมกลุ่มนายทุนและกลุ่มผู้รับจ้างลำเลียงได้หลายรายแต่เครือข่ายเหล่านี้ ก็ยังคงเคลื่อนไหวอยู่

3.4.2 เครือข่ายชาวจีน เป็นเครือข่ายการค้ายาเสพติดที่อาศัยความเป็นเชื้อสายชาวจีนที่อยู่ในประเทศต่างๆ เป็นตัวเชื่อมโยงและสร้างความไว้วางใจ ทำให้การค้ายาเสพติดเป็นไปอย่างราบรื่น กลุ่มชาวจีนแผ่นดินใหญ่ จีนฮ่องกง จีนไทย ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการค้าเฮโรอีนจากพม่าผ่านจีนแผ่นดินใหญ่ ไทย พม่า ลาว ไปสู่ตลาดในประเทศออสเตรเลีย แคนาดา และอเมริกา ในขณะที่จีน

มาเลเซีย สิงคโปร์ ส่วนใหญ่ค้าเฮโรอีนจากไทยผ่านมาเลเซียไปสู่ตลาดในออสเตรเลีย และเนเธอร์แลนด์ ขณะเดียวกันก็อาศัยเครือข่ายในเนเธอร์แลนด์จัดหาเฮโรอีนหรือเอ็กซ์ตาซี แล้วลำเลียงเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยและมาเลเซีย

3.5 เครือข่ายการค้ายาเสพติดในเรือนจำ ได้แก่ ผู้กระทำความผิดรายสำคัญที่ถูกจับกุมดำเนินคดี และถูกควบคุมตัวในเรือนจำทั้งที่ถูกควบคุมระหว่างการพิจารณาคดี และที่เป็นนักโทษเด็ดขาด พบว่า ผู้กระทำความผิดยาเสพติดที่เป็นรายสำคัญเหล่านี้ ยังไม่หยุดยั้งพฤติกรรมค้ายาเสพติด มีการร่วมมือกับนักโทษที่ถูกควบคุมภายในเรือนจำ ทำการติดต่อสั่งซื้อขายยาเสพติดกับผู้ค้ายาเสพติดภายนอกเรือนจำ โดยวิธีการลักลอบติดต่อทั้งจากผู้เยี่ยมนักโทษ จากการใช้โทรศัพท์มือถือติดต่อสั่งซื้อขาย นัดแนะ ส่งมอบยาเสพติด ทั้งๆ ที่โทรศัพท์มือถือเป็นสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ และเรือนจำมีมาตรการป้องกันตรวจค้นอย่างเข้มงวด แต่ก็ยังมีการลักลอบส่ง – ใช้โทรศัพท์มือถือสั่งซื้อ – ขายยาเสพติดกันในเรือนจำ

4. ประเด็นทางด้านเครือข่ายการผลิตยาเสพติด ประกอบด้วย

4.1 เครือข่ายการผลิตที่เป็นชาวต่างชาติ ที่ผลิตเฮโรอีน และยาบ้าส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายเดียวกัน มีมากในรัฐฉานตะวันออกของพม่า ซึ่งเป็นเขตปกครองพิเศษ (โกก้าง) และว่า รวมถึงพื้นที่ป่าเขาบางแห่ง ซึ่งอยู่ใต้อิทธิพลของกลุ่มไทยใหญ่และกลุ่มจีนฮ่ออิสระ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ติดชายแดนจีน และบางส่วนติดกับชายแดนไทย เป็นกลุ่มที่ผลิตเฮโรอีนและยาบ้า ลำเลียงผ่านประเทศไทย และจีนเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ในพื้นที่ชายแดนไทย – พม่า ยังมีกลุ่มไทยใหญ่และจีนฮ่ออิสระ ซึ่งซื้อหัวเชื้อยาบ้ามาจากโรงงาน ใกล้ชายแดนจีน แล้วนำมาเข้าโรงงานอัดเม็ดยาบ้า ส่งเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย

4.2 เครือข่ายผู้ผลิตชาวไทย เป็นกลุ่มที่ซื้อหัวเชื้อยาบ้าจากรัฐฉานนำเข้ามาผสมกับคาเฟอีน และอัดเม็ดในบ้านเช่าในพื้นที่ภาคกลางของไทย เพื่อนำออกจำหน่ายเป็นรายย่อย สามารถสร้างผลกำไรได้มาก

4.3 เครือข่ายการค้าพื้นที่ชายแดน (ภาคเหนือ) เป็นกลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นนายหน้าติดต่อค้าเฮโรอีนและยาบ้าระหว่างลูกค้าในพื้นที่ตอนในกับโรงงานผลิตนอกประเทศ บุคคลเหล่านี้สามารถสั่งยาเสพติดจากสต็อก หรือสั่งให้มีการผลิตล่วงหน้า โดยไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินล่วงหน้าเต็มจำนวน อาศัยสายสัมพันธ์ เครดิต ความไว้วางใจ เชื่อใจ ของกลุ่มผู้ผลิต หรือเจ้าของยาเสพติดนอกประเทศ โดยเครือข่ายเหล่านี้มีกลุ่มผู้รับจ้างลำเลียงจากนอกประเทศ บุคคลที่รับจ้างเก็บรักษายาเสพติดบริเวณชายแดน กลุ่มจัดการบรรจุซุกซ่อนในยานพาหนะ เพื่อลำเลียงไปส่งลูกค้าที่เป็นลูกมือสำคัญ

4.4 เครือข่ายการค้าส่งในพื้นที่เมื่อการค้ายาบ้าแพร่ขยายจากชุมชนเมืองไปถึงหมู่บ้านในชนบท พบว่า เครือข่ายการค้าส่งเกิดขึ้นในทุกพื้นที่ ผู้ค้ายาบ้าที่มีเงินทุนสูงมากสามารถขยายเครือข่ายหาลูกค้าได้เพิ่มมากขึ้น จนกลายเป็นเครือข่ายใหญ่ บางคนใช้ผลกำไรจากการค้ายาบ้าเป็นทุนในการ

หาเสียงและพรรคพวกเพื่อเข้ามาเป็นนักการเมืองในระดับท้องถิ่น รวมทั้งใช้กำไรเป็นทุนในการคบหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมืองในระดับที่สูงกว่า

4.5 เครือข่ายการค้าระหว่างประเทศ

1) เครือข่ายไนจีเรีย เป็นเครือข่ายขนาดใหญ่มีผู้ร่วมงานและผู้รับจ้างจำนวนมากอยู่ในประเทศ อยู่ในระหว่างเส้นทาง และประเทศปลายทางทำหน้าที่ติดต่อซื้อขายเสฟติด จัดการขนส่งลำเลียงยาเสฟติด โดยใช้ผู้ล่ำเลียงหลายคน และจัดการจำหน่ายในประเทศปลายทางจนถึงระดับแพร่ระบาดในพื้นที่ จึงสามารถสร้างผลกำไรจำนวนมาก ให้บุคคลระดับบนและนายทุนแต่ละเครือข่ายได้ เครือข่ายไนจีเรียเคลื่อนไหวในประเทศไทย โดยการจัดหาเฮโรอีนจากไทยไปจำหน่ายในออสเตรเลียและอเมริกา ในขณะที่เดียวกันก็จัดหา โคเคนจากประเทศในทวีปอเมริกาใต้เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยด้วย หลายปีที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ไทยสามารถจับกุมกลุ่มนายทุนและกลุ่มผู้รับจ้างลำเลียงได้หลายรายแต่เครือข่ายเหล่านี้ ก็ยังคงเคลื่อนไหวอยู่

2) เครือข่ายชาวจีน เป็นเครือข่ายการค้ายาเสฟติดที่อาศัยความเป็นเชื้อสายชาวจีนที่อยู่ในประเทศต่างๆ เป็นตัวเชื่อมโยงและสร้างความไว้วางใจ ทำให้การค้ายาเสฟติดเป็นไปอย่างราบรื่น กลุ่มชาวจีนแผ่นดินใหญ่ จีนฮ่องกง จีนไทย ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการค้าเฮโรอีนจากพม่าผ่านจีนแผ่นดินใหญ่ ไทย พม่า ลาว ไปสู่ตลาดในประเทศออสเตรเลีย แคนาดา และอเมริกา ในขณะที่จีนมาเลเซีย จีนสิงคโปร์ ส่วนใหญ่ค้าเฮโรอีนจากไทยผ่านมาเลเซียไปสู่ตลาดในออสเตรเลีย และเนเธอร์แลนด์ ขณะเดียวกันก็อาศัยเครือข่ายในเนเธอร์แลนด์จัดหายาฮี หรือ เอ็กซ์ตาซี แล้วลำเลียงเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยและมาเลเซีย

3) เครือข่ายการค้ายาเสฟติดในเรือนจำ ได้แก่ ผู้กระทำความผิดรายสำคัญที่ถูกจับกุมดำเนินคดี และถูกควบคุมตัวในเรือนจำทั้งที่ถูกควบคุมระหว่างการพิจารณาคดี และที่เป็นนักโทษเด็ดขาด พบว่า ผู้กระทำความผิดยาเสฟติดที่เป็นรายสำคัญเหล่านี้ ยังไม่หยุดยั้งพฤติกรรมค้ายาเสฟติด มีการร่วมมือกับนักโทษที่ถูกควบคุมภายในเรือนจำ ทำการติดต่อส่งซื้อขายยาเสฟติดกับผู้ค้ายาเสฟติดภายนอกเรือนจำ โดยวิธีการลักลอบติดต่อทั้งจากผู้มาเยี่ยมนักโทษ จากการใช้โทรศัพท์มือถือติดต่อส่งซื้อขาย นัดแนะ ส่งมอบยาเสฟติด ทั้งๆ ที่โทรศัพท์มือถือเป็นสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ และเรือนจำมีมาตรการป้องกัน ตรวจสอบอย่างเข้มงวด แต่ก็ยังมีการลักลอบส่ง – ใช้โทรศัพท์มือถือส่งซื้อ – ขายยาเสฟติดกันในเรือนจำ

จากการศึกษา และวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย ได้นิยามและสรุปคำว่า เครือข่าย หมายถึง กลุ่มของบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ทั้งหมดของกลุ่มบุคคลนั้น ที่อยู่ในกลุ่มนั้นเป็นความสัมพันธ์ทุกๆ ด้าน โดยที่มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันในกลุ่ม และมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ต่างๆ โดยมีองค์ประกอบต่างๆ เช่น มีการรับรู้มุมมองที่เหมือนกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การเกื้อหนุนพึ่งพากันและมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน การนำแนวคิด

หรือประเด็นจากแนวคิดที่เกี่ยวกับเครือข่าย เพื่ออธิบายกระบวนการค้ายาเสพติด อธิบายกระบวนการค้ายาเสพติด และด้านเครือข่ายยาเสพติด จึงเป็นการอธิบายถึงความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล โดยมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนผล ประโยชน์ซึ่งกันและกันนั่นเอง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการค้ายาเสพติด

การุณย์ บัวเผื่อน (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เครือข่ายยาบ้าในสังคมไทยศึกษาจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด เครือข่ายยาบ้าในสังคมไทยเป็นเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมที่มีความเข้มแข็งและมีวิธีการดำเนินการที่ซับซ้อนอย่างมาก วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาถึงระบบ รูปแบบ วิธีการดำเนินการ และการเชื่อมโยงเครือข่ายที่ทำหน้าที่ในการลักลอบผลิต ลักลอบนำเข้าและลักลอบจำหน่ายยาบ้าในสังคมไทย โดยศึกษาจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการวิจัยพบว่า เครือข่ายยาบ้าในสังคมไทยเป็นเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมที่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนในองค์กร การจัดระบบ และวิธีการดำเนินการของเครือข่ายการผลิต เครือข่ายการนำเข้า ลำเลียง และเครือข่ายการจำหน่าย จึงมีรูปแบบที่ชัดเจน มีลักษณะของเครือข่ายเหมือนรากที่มีรากฝอยแตกออกมาและปลายรากฝอยเป็นเครือข่ายย่อยที่มีลักษณะเป็นใยแมงมุม มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล มีการตัดตอนทั้งแนวตั้งและแนวนอน โดยมีการตัดตอนทุกชั้นตอน ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของบุคคลที่เป็นนายทุนหรือหุ้นส่วนของเครือข่าย และผู้ที่ทำหน้าที่ตัดตอนจะเป็นนายหน้าหรือผู้ประสานงานหรือตัวแทนของเครือข่าย ทุกคนในเครือข่ายจะได้รับผลประโยชน์จากการทำหน้าที่ทั้งสิ้น การจัดรูปแบบของเครือข่ายยาบ้านสังคมไทยมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น ต้องอาศัยการสืบสวนอย่างเป็นระบบ จึงจะทราบว่าผู้ใดทำหน้าที่อะไร ทุกคนมีตัวตายตัวแทนคล้ายมีชีวิต พร้อมทั้งจะเข้าทำหน้าที่แทนตนเอง ทุกคนพร้อมที่จะเสี่ยงเพื่อผลประโยชน์ทั้งสิ้น โดยผลประโยชน์ที่ได้รับจะเป็นจำนวนเงินที่สูงมาก เครือข่ายยาบ้านสังคมไทยจึงเป็นเสมือนเครือข่ายที่มีชีวิต มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา โดยมีเป้าหมายในการเคลื่อนย้ายยาบ้าจากแหล่งผลิตไปยังผู้เสพ โดยปลอดภัย ทั้งนี้เพื่อให้ได้เงินซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนในเครือข่ายต้องการ

สมยศ ปัญญา (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย พบว่าเครือข่ายกระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย เป็นกระบวนการที่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ ลักษณะของความสัมพันธ์กันภายใน เครือข่ายไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน ไม่รู้จักกัน เป็นการตัดตอนทั้งแนวตั้งและแนวนอนในทุกชั้นตอน เพื่อความปลอดภัยของผู้อยู่เบื้องหลัง สมาชิกจะได้รับผลประโยชน์จากการทำงานเมื่อเสร็จสิ้นแล้ว ส่วนสาเหตุที่มีผลต่อกระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย เกิดจากการ ถูกชักชวนของเพื่อน และการถูกล่อลวงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อหันมาเป็นผู้ค้ายาเสพติดเสียเอง

บทสรุป

การศึกษาเครือข่ายการค้ายาเสพติด เป็นการอธิบายถึง คำว่ายาเสพติด ซึ่งเป็นวัตถุที่มีพิษชนิดหนึ่งที่เป็นสาร หรือยาที่ได้จากพืช หรือส่วนของพืช ที่เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์สารเคมี แล้วให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ เมื่อผู้ใดเสพเข้าสู่ร่างกาย ด้วยการรับประทาน สูบ หรือและฉีดซ้ำๆ เป็นเวลานานๆติดต่อกัน จะก่อให้เกิดอาการพิษเรื้อรัง ตกเป็นทาสอยู่ใต้อำนาจของสิ่งที่เสพเข้าไปต้องเพิ่มปริมาณการเสพมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อขาดยาหรือหยุดเสพจะปรากฏอาการถอนยามีอาการผิดปกติร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม และเป็นต้นเหตุแห่งอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนในสังคม ยาเสพติดจึงได้กลายเป็นธุรกิจที่ทำกำไรได้ดีมากตั้งแต่ยุค 1960 จึงทำให้เกิดการค้ายาเสพติดแผ่ขยายออกไปเป็นวงกว้าง โดยมีลักษณะของเครือข่ายการค้ายาเสพติด ที่เป็นกลุ่มของบุคคลกลุ่มหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ทั้งหมดของกลุ่มบุคคลนั้น เป็นความสัมพันธ์ในทุกๆ ด้าน มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันในกลุ่ม และมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ต่างๆ โดยมีองค์ประกอบต่างๆ เช่น มีการรับรู้มุมมองที่เหมือนกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การเกื้อหนุนพึ่งพากันและมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน เครือข่ายการค้ายาเสพติดจึงประกอบด้วย เครือข่ายการค้ายาเสพติด เครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ เครือข่ายการค้ายาเสพติดพื้นที่ชายแดน (ภาคเหนือ) เครือข่ายการค้าส่งยาเสพติดในพื้นที่ และเครือข่ายการค้ายาเสพติดในเรือนจำ

บรรณานุกรม

- การุณย์ บัวเฟื่อน. (2545). **เครือข่ายยาบ้าในสังคมไทย : ศึกษาจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด**. บัณฑิตวิทยาลัย. สาขาวิชาอาชญาวิทยาการบริหารงานยุติธรรมและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2527). **การบริหารงานคลังสาธารณะ**. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิติรัฐ พัสกรพินิจ. (2552). **การบังคับใช้กฎหมายยาเสพติด ศึกษาในกรณีการปราบปรามผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญ**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัฒน์ ชีรวชเจริญชัย. (2543). **ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- โสภา ชปัลมันน์. (2543). **อาชญากรรม : ปัญหาที่ควรแก้ไขในสังคมปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2553). **ความรู้และแนวทางการป้องกันและปราบปรามแก้ไขปัญหายาเสพติด**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2557). **แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2558**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

สมยศ ปัญญา. (2561). **กระบวนการค้ายาเสพติดในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย**. (ออนไลน์) สืบค้นจาก : <file:///C:/Users/Administrator/Downloads/101973-Article%20Text-452343-1-10-20181226.pdf>(2020.03.11)